

Sygn. akt VI GC 402/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Dnia 17 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Walus-Rzasa

Protokolant: st. sekretarz sądowy Magdalena Kamuda

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2013 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) S.A. Oddział R. w R.

przeciwko : A. K. zamieszkałej w R., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.U.H. (...) w R.

o zapłatę: 96.161,40 zł

i z powództwa wzajemnego: A. K. zamieszkałej w R., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.U.H. (...) w R.

przeciwko : (...) S.A. Oddział R. w R.

o zapłatę : 90.622,40 zł

z powództwa głównego:

I.zasądza od pozwanej A. K. zamieszkałej w R., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.U.H. (...) w R. na rzecz powoda (...) S.A. Oddział R. w R. kwotę 96.161,40 zł (dziewięćdziesiąt sześć tysięcy sto sześćdziesiąt jeden złotych 40/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 19 października 2012r. do dnia zapłaty,

II.zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 8.426,00 zł (osiem tysięcy czterysta dwadzieścia sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 3.600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

z powództwa wzajemnego:

I.oddała powództwo,

II.zasądza od powódki A. K. zamieszkałej w R., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.U.H. (...) w R. na rzecz pozwanego (...) S.A. Oddział R. w R. kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI GC 402/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 grudnia 2013 r.

Pozwem wniesionym w sprawie powód (...) S.A. Oddział w R., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, domagał się od pozwanej A. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.U.H. (...) w R. zasądzenia kwoty 96.161,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie powyższego powód podniósł, iż na podstawie rozstrzygniętego postępowania przetargowego strony niniejszego procesu zawarły umowę na dostawę podestu ruchomego typu D – 21 zamontowanego na dwuosiowym podwoziu samochodu marki M. (...).250 4x4 BL.

Termin wykonania przedmiotowej umowy został określony na 90 dni od daty podpisania umowy tj. na dzień 19 marca 2012 r.

Pomimo upływu terminu wykonania umowy pozwana nie dostarczyła ww. pojazdu. Wobec czego powód odstąpił od ww. umowy oraz naliczył karę umowną w wysokości 20% wartości umowy tj. 96.161,40 zł.

Po upływie terminu dostawy pozwana powiadomiła powoda pismem doręczonym w dniu 26.03.2012r., że dostawa pojazdu nie zostanie zrealizowana w terminie, gdyż pojazd w dniu 20.03.2012r., uległ wypadkowi podczas transportu.

Pozwana poinformowała powoda, że pojazd zostanie dostarczony 20.06.2012r. Na przesunięcie terminu dostawy powód nie wyraził zgody i wskazał, że przedmiot umowy powinien być fabrycznie nowy – stosownie do zawartej umowy.

Powód zakwestionował tezę pozwanej, iż wypadek drogowy, w którym uczestniczył podnośnik może być zakwalifikowany jako siła wyższa tj. zdarzenie, za które pozwana nie ponosi odpowiedzialności i poinformował pozwaną, iż umowa powinna być realizowana zgodnie z jej treścią oraz, że naliczył kary umowne za zwłokę w dostawie.

Pismem z dnia 24.05.2012r. pozwana poinformowała powoda, że dostawa będzie możliwa do 15.09.2012r.

Pozwana nie dotrzymała powyższych terminów stąd też pismem z 18.09.2012r. powód odstąpił od umowy i naliczył karę umowną w wysokości 20% wartości umowy, na podstawie § 4 ust. 3 umowy w kwocie 96.161,40 zł. Przy czym postanowienie umowy pozwała na odstąpienie od umowy w przypadku niewykonania zobowiązania przez wykonawcę, bez konieczności uprzedniego wyznaczenia dodatkowego terminu na wykonanie umowy.

Na powyższe pozwana poinformowała powoda, pismem doręczonym 1.10.2012r. o gotowości pojazdu do odbioru.

Powód wskazał, że od początku stał na stanowisku, że termin umowny powinien zostać dotrzymany i przesyłając pozwanej pismo z 6.06.2012r. w dalszym ciągu oczekiwał dostawy pojazdu, jednak znaczny upływ terminu zmusił powoda do odstąpienia od umowy.

Jako podstawę roszczenia tj. naliczenia kary umownej powód oprócz postanowień umowy w tym zakresie, wskazał art. 483 § 1 kc. Wskazał też, że pozwana stosownie do art. 471 kc nie wykazała, że niewykonanie umowy było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Zdarzenie kolizyjne nie stanowiło okoliczności, za które pozwana nie ponosi odpowiedzialności, a ponadto nastąpiło po umownym terminie dostawy.

Pozwana w odpowiedzi wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana w wskazała, iż bezzasadnym było naliczenie kary umownej skoro niedotrzymanie terminu umowy wynikało z okoliczności niezależnych od pozwanej i przez nią niezawinionych.

Pozwana zarzuciła, że termin dostawy pojazdu został przesunięty na 2.04.2012r. – co zostało ustalone przez strony ustnie. Po zaistnieniu kolizji drogowej z udziałem podnośnika objętego umową pozwana podała powódce nowy termin wykonania umowy na 20.06.2012r. Po dalszej wymianie pism pozwana podtrzymała termin dostawy podnośnika po naprawie na 20.06.2012r. zaś termin dostawy podnośnika całkowicie nowego na 15.09.2012r. Na co otrzymała pismo powoda z 6.06.2012r., że oczekuje on dostarczenia przedmiotu zamówienia zgodnie z umową. W związku

z tym pismem pozwana przystąpiła do wykonania prac związanych z dostarczeniem powodowi fabrycznie nowego podnośnika.

Pozwana podała, że podnośnik przeznaczony dla strony powodowej był transportowany drogą lądową przez teren Republiki Czeskiej gdzie 20.03.2012r. doszło do kolizji drogowej, w wyniku której podnośnik został uszkodzony. Doszło do wystrzału gaśnicy pianowej w kabinie kierowcy. Wskutek tego zdarzenia kierowca utracił panowanie nad pojazdem i doszło do kolizji. Sytuacja ta nie była zawiniona przez kierowcę. Stąd też niedochowanie terminu dostarczenia pojazdu nie było zawinione przez pozwaną, a zatem naliczenie kary umownej było bezpodstawne. Pozwana wskazała, że pismem z 20.09.2012r. poinformowała powoda, iż pojazd jest gotowy do odbioru. Przy czym wcześniej pracownicy pozwanej na targach energetycznych, które odbywały się od 13.-16.09.2012r. informowali pracowników powoda o tym, że podnośnik jest na ukończeniu i w najbliższym czasie taka informacja zostanie do powoda przekazana.

W odpowiedzi na pozew pozwana wytoczyła także powództwo wzajemne, domagając się od powoda naprawienia szkody z uwagi na to, że do realizacji przedmiotowej umowy nie doszło. Pozwana -powódka wzajemna – podniosła, iż nie udało się sprzedać ww. pojazdu za cenę wynikającą z umowy zawartej pomiędzy powodem – pozwanym wzajemnym – w związku z czym poniosła szkodę w wysokości 22.000 euro tj. 90.622,40 zł.

Powódka wzajemna sprzedała bowiem pojazd za kwotę 70.000 euro, co powoduje różnicę w stosunku do kwoty z umowy o 22.000 euro i stanowi szkodę powódki wzajemnej.

W odpowiedzi na pozew wzajemny powód – pozwany wzajemny – wskazał, iż powództwo wzajemne nie zasługuje na uwzględnienie. Podnosząc jednocześnie, iż z chwilą doręczenia powódce oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy, stosunek obligacyjny zawarty pomiędzy stronami uległ unicestwieniu za wyjątkiem prawa strony odstępującej do naliczenia kary umownej w związku z czym pozwanej – powódce wzajemnej – nie służy roszczenie o odszkodowanie za stratę związaną z koniecznością sprzedaży pojazdu poniżej ceny ustalonej z powodem – pozwanym wzajemnym. Ponadto brak podstaw do roszczenia odszkodowawczego ze strony powódki wzajemnej albowiem odstąpienie od umowy przez pozwanego wzajemnego nastąpiło wyłącznie z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi powódka wzajemna. To brak dostawy pojazdu spowodował odstąpienie od umowy, co oznacza, że powódka wzajemna nie może żądać odszkodowania od pozwanego wzajemnego.

Pozwany wzajemny zakwestionował również wysokość powództwa wzajemnego albowiem istnieją różnice w dacie wyprodukowania pojazdu, który uległ wypadkowi, a tym który został sprzedany. Nadto stwierdził, że powódka wzajemna przed sprzedażą pojazdu powinna zawiadomić pozwanego wzajemnego o takim zamiarze.

Mając na uwadze zarzuty podniesione w odpowiedzi na pozew powód podniósł, że przedmiotem umowy stron był samochód nowy, wcześniej nie naprawiany stąd też bezzasadne były pisma pozwanej dotyczące dostawy pojazdu po naprawie. Również przesunięcie terminu dostawy nie było możliwe z uwagi na warunki zawartej umowy.

Powód wskazał, że po kolizji pozwana, po wymianie pism przez strony, nie dotrzymała termu dostarczenia pojazdu, który sama wskazała na dzień 15.09.2012r. jak też kolejnego wynikającego z pisma pozwanej, w którym informowała o gotowości pojazdu do odbioru na koniec września, gdyż pismo z tą informacją dotarło do powoda dopiero 4.10.2012r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 grudnia 2011 r., na podstawie rozstrzygniętego postępowania przetargowego o numerze (...), została zawarta umowa pomiędzy powodem (...) S.A. z/s w L. oddział R. a pozwaną A. K. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą P.P.U.H. (...) na dostawę podestu ruchomego typu D – 21 zamontowanego na dwuosiowym podwoziu samochodu marki M. (...).250 4x4 BL

(dowód: bezsporne, SIWZ – dotyczący postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – sektorowego w trybie przetargu nieograniczonego, umowa nr (...)/(...)k.8-30)

Termin wykonania umowy został określony w § 2 ust. 1 ww. umowy i wynosił 90 dni o od daty podpisania umowy i przypadał na dzień 19 marca 2012 r. (k.29).

Pismem z dnia 21 marca 2012 r. pozwana – powódka wzajemna poinformowała powoda, iż dostawa podnośnika D – 21 na samochodzie M. nie zostanie zrealizowana w terminie z uwagi na fakt, iż ww. urządzenie uległo wypadkowi podczas transportu w dniu 20 marca 2012 r. na terenie Republiki Czeskiej (k.31 oraz potwierdzenie uczestnictwa w wypadku drogowym k.34).

Pismem z dnia 23 kwietnia 2012 r. pozwana – powódka wzajemna poinformowała powoda – pozwanego wzajemnego, iż ponowna dostawa będzie możliwa 20 czerwca 2012 r. po wymianie uszkodzonych elementów i dokonaniu stosownych prób i badań (k.33).

Pismem z dnia 25 kwietnia 2012 r. powód nie wyraził zgody na przesunięcie terminu dostawy oraz stwierdził, iż przedmiotowy pojazd winien być fabrycznie nowy (k.36) .

W piśmie z dnia 7 maja 2012 r. pełnomocnik pozwanej wskazał, iż w chwili obecnej nie ma możliwości wywiązania się z umowy w ustalonym terminie jednocześnie podniósł, iż nie dostarczenie przedmiotu zamówienia w terminie jest wynikiem okoliczności niezawinionych i tym samym pozwana – powódka wzajemna nie może ponosić za nie odpowiedzialności (k.37).

W piśmie z dnia 15 maja 2012 r. powód – pozwany wzajemny podniósł, iż kolizja drogowa nie może być zakwalifikowana jako przypadek siły wyższej, w myśl art. 475 § 1kc. wobec czego zostanie naliczona kara umowna (k.38).

Pismem z dnia 24 maja 2012 r. pozwana poinformowała powoda, że dostarczenie nowego podnośnika będzie możliwe w terminie do dnia 15 września 2012 r. (k.39).

Pismem z dnia 25 maja 2012r., pełnomocnik pozwanej poinformował, że zlecenie jest nadal przez nią realizowane a naliczenie kary umownej jest bezpodstawne albowiem opóźnienie w wykonaniu zobowiązania było spowodowane kolizją drogową, za którą pozwana nie ponosi odpowiedzialności (k.40).

W piśmie z dnia 6 czerwca 2012r. powód podtrzymał swoje stanowisko o dostarczeniu przedmiotu zamówienia zgodnie z umową z dnia 10 grudnia 2011r. (k.41).

Pismem z dnia 18 września 2012 r. powód – pozwany wzajemny oświadczył, iż z uwagi na dotrzymanie terminu umowy - odstępuje od umowy oraz nalicza karę umowną w wysokości 20 % wartości umowy tj. 96.161,40 zł i przesyła notę na tą kwotę (k. 42,43).

Pismem z dnia 19 września 2012r. pełnomocnik pozwanej wskazał, że w chwili obecnej pojazd jest już w końcowej fazie przygotowania i będzie gotowy do wydania do końca września 2012r. Wskazał, że termin 15 września 2012r. nie mógł zostać dotrzymany z uwagi na 3 tygodniowy okres oczekiwania na odpowiedź na pismo pozwanej z 24 maja 2012r. (k.44).

Pozwana – powódka wzajemna, w piśmie datowanym na dzień 20 września 2012 r. zakwestionowała możliwość wypowiedzenia przedmiotowej umowy z uwagi na fakt, iż zdarzenie w postaci kolizji drogowej było zdarzeniem losowym, dlatego pozwana – powódka wzajemna nie ponosi odpowiedzialności za przedłużenie realizacji dostawy przedmiotowego pojazdu, jednocześnie poinformowała, iż przedmiot umowy tj. podest ruchomy D - 21 jest gotowy do odbioru oraz poprosiła o wyznaczenie terminu jego odbioru (k. 45,46).

W piśmie z dnia 4 października 2012r. pełnomocnik pozwanej wskazywał na brak podstaw do naliczenia kary umownej (k.47).

W piśmie z dnia 19 października 2012 r. powód – pozwany wzajemny stwierdził, iż prośba o wyznaczenie odbioru pojazdu jest bezprzedmiotowa z uwagi na to, iż pomimo upływu terminu pozwana nie wywiązała się z przedmiotowej umowy, jak również deklaracja realizacji umowy w terminie do 15 września 2012 r., nie została dotrzymana (k.43).

W dniu 19 listopada 2012 r. powód – pozwany wzajemny wezwał pozwaną - powódkę wzajemną do zapłaty kwoty 96.161,40 zł tytułem kary umownej za niedotrzymanie warunków umowy nr (...) (k. 50).

W dniu 4 stycznia 2013 r., pozwana - powódka wzajemna sprzedała przedmiotowy pojazd za kwotę 70.000 euro (faktura k.82, protokół odbioru k.84, oferta i odpowiedź na ofertę k. 85, 87).

W dniu 10 stycznia 2013 r. pozwana – powódka wzajemna wezwała powoda do zapłaty kwoty 22.000 euro (90.622,40 zł) tytułem odszkodowania za stratę związaną z koniecznością sprzedaży pojazdu poniżej ceny ustalonej pomiędzy stronami.

(dowód: faktura VAT nr (...), wezwanie do zapłaty, protokół odbioru k.82,83, 84).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody, zgromadzone bezpośrednio w aktach sprawy. Dowody te obejmowały dokumenty prywatne i urzędowe (w kopiach, odpisach), prawdziwości, autentyczności i zgodności z oryginałem, których żadna ze stron procesu, reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników, nie kwestionowała.

Sąd za całkowicie wiarygodne ocenił zeznania zeznających w sprawie świadków A. P., J. M. oraz J. B.. Okoliczności wskazywane przez świadków znajdowały swoje potwierdzenie w reszcie zgromadzonego w aktach materiału dowodowego. Nadto zeznania te były spójne, korelowały ze sobą i wzajemnie się uzupełniały.

W drodze pomocy sądowej zostali przesłuchani świadkowie: K. B., D. K. (1) oraz M. Z..

Za wiarygodne lecz nie wnoszące niczego do sprawy Sąd uznał zeznania świadka K. B.. Ponieważ nie dysponował on konkretną wiedzą Sąd nie uwzględnił jego zeznań ustalając stan faktyczny.

Sąd dał wiarę świadkowi M. Z. – w zakresie okoliczności wypadku przedmiotowego pojazdu w Republice Czeskiej.

Natomiast Sąd nie dał wiary zeznaniom D. K. (1), jakoby zamawiający wprowadził do umowy zapisy bez porozumienia z pozwaną. Zeznaniom tym przeczą zeznania świadków A. P. i J. M.. Wynika z nich również, że egzemplarz umowy zawierający datę – 20 grudnia 2011r.- został najpierw podpisany przez pozwaną (k. 157, 158, 159). Ponadto przeczą temu dalsze zeznania D. K., który zeznał, że projekt umowy zasadniczej był wcześniej podpisany przez pozwaną przed wysłaniem go powodowi. Brak więc podstaw do przyjęcia aby powód dokonywał zmian w umowie, którą wcześniej podpisała pozwana. Ponadto z zeznań tego świadka wynika, że 20 marca 2012r., miało dojść do przekazania pojazdu zgodnie z umową (k.235).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo główne jest zasadne w całości.

W przedmiotowej sprawie, powód wykazał wszystkie niezbędne przesłanki potwierdzające zasadność zgłoszonego roszczenia.

Podstawę prawną powództwa stanowił art. 483 § 1 k.c., zgodnie z którym można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). W myśl natomiast art. 484 § 1 zd. 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Karę umowną można zastrzec na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania przez dłużnika obowiązku, określonego w umowie. Przy badaniu, czy mamy do czynienia z karą umowną

decydująca jest treść zobowiązania i wola stron, nie zaś określenia użyte w umowie. Zastrzeżenie kary umownej określać musi zobowiązanie pierwotne i rodzaj jego naruszenia, z którym związany będzie obowiązek świadczenia kary oraz oznaczenie sumy pieniężnej, stanowiącej karę umowną.

Zastrzeżenie, o którym stanowi cytowany przepis, przewidziane zostało w umowie nr (...) zawartej przez strony w dniu 20 grudnia 2011 r. Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 tej umowy, zamawiający miał prawo do naliczania kary umownej w wysokości 20 % wynagrodzenia umownego w przypadku odstąpienia od umowy przez którąkolwiek ze stron z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi wykonawca.

Fundamentalna dla prawa cywilnego zasada równości stron i swobody nawiązania stosunku prawnego doznaje ograniczenia na gruncie stosunków prawnych opartych o reżim Prawa zamówień publicznych na rzecz uprzywilejowanej pozycji zamawiającego względem wykonawcy (dostawcy). To uprzywilejowanie przejawia się między innymi tym, że to właśnie zamawiający pełni funkcję „gospodarza” postępowania, a to oznacza, że ma decydujący wpływ na jego kształt, a także jest autorem specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ), które w swej treści powinny zawierać kluczowe postanowienia. Dlatego też standardowym działaniem zamawiającego jest zastrzeżenie kar umownych przy zawieraniu stosownej umowy.

Z kolei z domniemania zawartego w art. 471 k.c. wynika, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania następuje na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. To zatem na dłużniku ciąży obowiązek wykazania, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności (por. wyrok SN z dnia 13.06.2003 r., III CKN 50/2001, niepubl.). W konsekwencji zobowiązany do zapłaty kary umownej może bronić się zarzutem - podobnie jak każdy dłużnik zobowiązany do naprawienia szkody stosownie do art. 471 k.c. - że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności (wyrok SN z dnia 20.03.1967 r., II CR 419/67, niepubl.).

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności w postaci załączonych dokumentów, korespondencji między stronami oraz przesłuchanych w sprawie świadków, jednoznacznie potwierdza zasadność do odstąpienia od przedmiotowej umowy oraz naliczeniu kary umownej.

W omawianej sprawie pozwana podniosła, że bezpośrednią i wyłączną przyczyną niedostarczenia podnośnika D-21 na samochodzie M. była okoliczność, iż w dniu 20 marca 2012 r. urządzenie to uległo wypadkowi podczas transportu na terenie Republiki Czeskiej.

Mając na uwadze powyższe, należy w pierwszej kolejności podkreślić, iż zgodnie z przedmiotową umową ostateczny termin dostawy ww. pojazdu przypadał na dzień 19 marca 2012 r. (90 dni od podpisania umowy) a strony terminu dostawy nie zmieniły. Przedmiotem umowy miał być pojazd fabrycznie nowy, a więc również jego transport powinien być wykonywany w odpowiedni sposób (na lawecie, co było możliwe jak wynika z zeznań świadków). Zgodnie z § 9 ust. 1 umowy zmiany lub uzupełnienia umowy były dopuszczalne jedynie w formie pisemnej pod rygorem nieważności (...), strony natomiast nie dokonały pisemnie zmian w przedmiotowej umowie w zakresie terminu dostarczenia pojazdu a z kolei wszelkie ustne ustalenia stron w nie mogły wywoływać żadnych skutków prawnych. Fakt konieczności dostawy pojazdu do 20 marca 2012r. potwierdził świadek pozwanej D. K..

Skoro zatem wypadek ten nastąpił już po wyznaczonym w umowie terminie to powoływanie się strony pozwanej na tę okoliczność nie mogło być uznane jako usprawiedliwione. Strona pozwana wskazywała na kolejne terminy dostawy pojazdu tj. na dzień 20 czerwca 2012 r. a następnie na 15 września 2012 r., których również nie dotrzymała. Wobec czego zaktualizowały się wskazane w umowie nr (...) podstawy do odstąpienia przez powoda od ww. umowy w przypadku niewykonania przez wykonawcę zobowiązania, bez konieczności wyznaczenia dodatkowego terminu.

W niniejszej sprawie dokonując analizy umowy w zakresie prawidłowości odstąpienia od umowy zważyć należy, że art. 492 kc określa sytuacje, w których ustawowe prawo do odstąpienia od umowy wzajemnej w przypadku zwłoki dłużnika może być wykonane bez wyznaczenia terminu dodatkowego. Przepis ten możliwość taką przewiduje m.in. w sytuacji, gdy uprawnienie do odstąpienia od umowy wzajemnej zostało zastrzeżone na wypadek nie wykonania zobowiązania

w terminie ściśle określonym (lex commissoria). W takim wypadku źródłem prawa do odstąpienia od umowy jest przepis ustawy (art. 491 kc), a umowa stron (lex commissoria) odnosi się tylko do jednej z przesłanek wykonania tego prawa (wyznaczenia dłużnikowi dodatkowego terminu na wykonanie zobowiązania) i zwalnia wierzyciela z tej czynności, jeżeli strony mocą swej decyzji nadały świadczeniu dłużnika, charakter terminowy. Wprowadzenie zatem do umowy owego postanowienia (jeżeli wierzyciel ma być zwolniony z obowiązku wyznaczenia dodatkowego terminu) należy kwalifikować jako wymóg ustawowy (tak : Z. R. w głosie do wyroku SN z 5 czerwca 2002r., II KKN 701/00, OSP 2003/10/124) – wyrok SA we Wrocławiu z 15.02.2012r. I ACa 24/12.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać iż w niniejszej sprawie strony w § 4 ust. 3 przyjęły, że zamawiającemu przysługuje prawo do odstąpienia od niniejszej umowy z zachowaniem prawa do naliczania kary umownej, o której mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, w przypadku niezrealizowania przez wykonawcę dostawy w terminie określonym w § 2 pkt 1 niniejszej umowy. Termin więc wykonania umowy został ściśle przez strony określony.

Skoro więc pozwana nie dotrzymała wskazanego w umowie terminu dostarczenia pojazdu i nie wykazała, że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych, Sąd mając na uwadze § 4 ust. 1 i 3 umowy jak również art. 483 § 1 kc zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 96.161,40 zł.

Sąd zasądził odsetki ustawowe zgodnie z żądaniem pozwu na podstawie art. 481 § 1 k.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1 kpc. Na koszty powoda składa się opłata od pozwu, koszty zastępstwa procesowego oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa.

Powództwo wzajemne jest bezzasadne .

Materiał dowodowy nie wskazywał na możliwość zaistnienia związku przyczynowo - skutkowego między działaniami pozwanego wzajemnego a ewentualną szkodą doznaną przez powódkę wzajemną.

W świetle ustalonych w sprawie okoliczności pozwany wzajemny był uprawniony do odstąpienia od umowy stron na podstawie § 4 ust. 3 tej umowy nr (...). Bezspornym jest bowiem fakt, że powódka wzajemna nie dostarczyła pozwanemu wzajemnemu pojazdowi objętego umową i to zarówno w terminie wynikającym z umowy jak i w terminach, które sama sobie wyznaczyła. W konsekwencji należało więc przyjąć, że zaktualizowało się prawo pozwanego wzajemnego, do naliczenia kary umownej.

W przypadku roszczenia opartego na art. 471 k.c. zaistnieć muszą trzy przesłanki odpowiedzialności kontraktowej, określone w tym przepisie. Przesłanki te, co należy podkreślić, wystąpić muszą łącznie. Są one następujące:

- a) niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania (naruszenie zobowiązania),
- b) fakt poniesienia szkody,
- c) związek przyczynowy pomiędzy niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą.

Przede wszystkim natomiast należy mieć na uwadze rozkład ciężaru dowodu. Obowiązek wykazania łącznego wystąpienia wszystkich trzech przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego wzajemnego spoczywał na powódce wzajemnej. Ta ostatnia bowiem z faktu tego wywodziła skutki prawne i to ona w myśl przepisu art. 6 k.c. winna zaprezentować Sądowi dowody na poparcie swoich twierdzeń w zakresie odszkodowawczej odpowiedzialności pozwanego wzajemnego.

O ile wysokość szkody byłaby możliwa do ustalenia o tyle pozostałe przesłanki odszkodowawczej odpowiedzialności pozwanego wzajemnego nie zostały wykazane w toku postępowania. Mianowicie powódka wzajemna nie udowodniła, by pozwany wzajemny bezpodstawnie odstąpił od przedmiotowej umowy, a co za tym idzie brak jest adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego wzajemnego, a szkodą w majątku powódki wzajemnej.

Ciężar dowodu w toku postępowania polegał na nałożeniu na powódkę wzajemną obowiązku wykazania, że nie zaistniały przyczyny do odstąpienia od ww. umowy.

Słusznie zaznaczył pozwany wzajemny, iż z chwilą doręczenia powódce wzajemnej oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy, stosunek obligacyjny zawarty pomiędzy stronami wygasł za wyjątkiem prawa strony odstępującej do naliczenia kary umownej.

Nie sposób zatem dopatrzeć się, w świetle okoliczności niniejszej sprawy bezprawnego działania pozwanego wzajemnego, któremu można by przypisać charakter nienależytego wykonania umowy stron, prowadzącego do przyjęcia jego odszkodowawczej odpowiedzialności. Dlatego też, w ocenie Sądu twierdzenia powódki wzajemnej w zakresie okoliczności faktycznych mających swoją podstawę prawną w przepisie art. 471 k.c. nie znalazły potwierdzenia. Jak już podkreślono, powódka wzajemna nie wykazała przesłanek odpowiedzialności pozwanego wzajemnego, a to właśnie ją obowiązek taki obciążał.

Kierując się powyższymi przesłankami powództwo wzajemne podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1 kpc